

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1	
АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	7
<i>Кікало Ліна Василівна, Поляк Юліана Іванівна,</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ	7
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Матей Євгенія Василівна,</i> ЗДОРОВ'Я ЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ (В УМОВАХ СЕНСОРНОЇ КІМНАТИ)	11
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i>	
<i>Огар Наталія Василівна,</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	15
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i> <i>Сокурєнко Дар'я Федорівна,</i> ВПЛИВ МОВЛЕННЄВОГО СЕРЕДОВИЩА НА РОЗВИТОК АКТИВНОГО СЛОВНИКА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	18
<i>Науковий керівник: Шевченко Юлія Михайлівна</i>	
<i>Субота Богдана Юрійвна,</i> ОСОБИСТІСНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	21
<i>Науковий керівник: Атрощенко Тетяна Олександрівна</i>	
<i>Царван Катерина,</i> РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	24
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	
НАПРЯМ 2	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ	29
<i>Бабідорич Тетяна Володимирівна,</i> РОЗВИТОК СЛУХОВОГО СПРИЙМАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ЗАСОБАМИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	29
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	
<i>Данкович Леся Василівна,</i> МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ ФАХІВЦІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗДО	32
<i>Науковий керівник: Вовчок Вікторія Михайлівна</i> <i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЇ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Науковий керівник: Чекан Оксана Іванівна</i>	

8. Тарасун В. В. Психолого-педагогічний супровід дітей з аутизмом. Київ : Генеза, 2018. 240 с.

9. Чекан О. І. Формування комунікативної діяльності у дітей з аутизмом : монографія. Київ, 2019. 210 с.

*Ковбаско Катерина Золтанівна,
здобувачка першого(бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 016 Спеціальна освіта
Науковий керівник: Барна Христина Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

ПАТОЛОГІЯ У ПОРУШЕННІ ТЕМПУ МОВЛЕННЯ

Темп мовлення є однією з ключових характеристик усного мовлення, яка забезпечує його зрозумілість, ритмічність і комунікативну ефективність. У нормі темп мовлення варіюється залежно від віку, ситуації спілкування, емоційного стану, але залишається достатньо контрольованим і узгодженим з іншими компонентами мовлення. Темп мовлення тісно пов'язаний із ритмом мовлення, інтонацією, паузацією, мовленнєвим диханням, загальною моторикою. У нормі темп мовлення є індивідуально варіативним, відповідає змісту висловлювання, забезпечує чіткість і зрозумілість.

Порушення темпу мовлення у дітей є поширеною проблемою, яка може суттєво впливати на формування мовленнєвої діяльності, навчання та соціальну взаємодію. Такі порушення часто поєднуються з іншими мовленнєвими або психофізичними труднощами.

Перші згадки про порушення мовлення, зокрема темпу, зустрічаються ще у працях античних мислителів. Мовлення розглядалося як частина загальної гармонії людини та пов'язували з особливостями характеру і темпераменту. Уже тоді звертали увагу на надмірно швидке або повільне мовлення, але без чіткої класифікації. Темп мовлення залежить від процесів збудження і гальмування та пов'язані з нервовою системою.

Будь-який живий організм і кожен орган окремо функціонують у певному темпі та ритмі. Темп і ритм – характеристики властиві руху, вони виявляються як в русі неорганічної матерії, так і в русі органічної матерії. Відчуття ритму має моторну (рухову) природу. Ритм виникає при структурному об'єднанні свідомістю ряду звуків (або звукових акцентів) в часі. При породженні усного мовлення ритм керує інтонаційною структурою і тим самим співвідноситься з інтонацією. Ритм створюється комплексом інтонаційних одиниць в їх взаємозв'язку і є компонентом просодії як поняття ширшого, до складу якого входить вся система наголосів, – від словесного до різноманітних смислових. В процесі породження мовлення ритм управляє інтонацією, організовує її, тому інтонаційні одиниці, як одиниці комунікативно-значущі, співвідносяться з ритмічними одиницями, тобто фонетичне слово, синтагма, речення є ритмоінтонаційними одиницями. Темп можна охарактеризувати як швидкість вимови мовленнєвих елементів, що оцінюється за кількістю складів або слів, вимовлених за певний проміжок часу. З огляду на це, виділяють нормальний, швидкий і повільний темпи мовлення, кожен з яких впливає на загальне враження, яке справляє мовлення на слухача [2].

Порушення темпу мовлення представляють три розлади: 1) брадилалія (від грец. *bradus* – повільний, *lalio* – мовлення) – патологічно уповільнений темп мовлення; 2) заїкання – порушення темпу мовлення, зумовлене судомним станом; 3) тахілалія (*tachis* – швидкий, *lalio* – мовлення) – патологічно прискорений темп мовлення [3].

Основними причинами, що призводять до тахілалії є генетична схильність, нейропсихологічні порушення – переважання процесів збудження над гальмуванням, підвищена збудливість нервової системи може бути пов'язана зі стресами, перенесеними захворюваннями ЦНС запального характеру, травмами, наслідування поведінки і мовлення дорослих – якщо в родині хтось говорить дуже швидко і емоційно, дитина несвідомо може повторювати це.

Підвищена швидкість мовлення призводить до того, що артикуляція стає нечіткою, а багато звуків спотворюються. Іноді дитина з тахілалією не закінчує

слова, заміняє одні склади на інші, пропускає їх. В результаті оточуючі погано розуміють дитину, виникає відчуття неохайності мовлення.

При тахілалії страждає не тільки мовлення. Дитина дуже активна, не може надовго зосередити увагу, швидко переключається на іншу діяльність. Усі рухи, жести, міміка також надмірні і не повністю контролюються дитиною.

Тахілалія впливає на здатність зв'язно розповідати щось: дитина перескакує з однієї думки на іншу, втрачає зв'язність та послідовність.

На письмі тахілалія теж позначається негативно: неакуратний почерк, багато помилок. Тож тахілалія – це проблема не тільки усного мовлення, але й читання, письма. Якщо з дитиною не буде займатися фахівець, їй складно буде навчатися у школі та будувати стосунки з іншими людьми

Браділалія (брадіфразія) – патологічний заповільнений темп мовлення. Вона може спостерігатися в ряді таких захворювань як олігофренія, у хворих з наслідками менінгоенцефаліту, при органічних захворюваннях центральної нервової системи та інших. Як самостійне порушення браділалія зустрічається найчастіше у осіб флегматичних, повільних, млявих. Мовна характеристика брадилалії - це сповільненість темпу зовнішнього і внутрішнього мовлення, сповільненість процесів читання і письма, монотонність голосу, подовження пауз між словами або звуками слова. У дітей з браділалією сповільнюється перебіг психічних процесів.

Немовні прояви браділалії представлені, перш за все, порушеннями загальної та дрібної моторики, мімічних рухів. Також присутня загальна загальмованість і млявість, незграбність, недостатня координованість рухів, амімічне лице. Діти довго включаються в який-небудь вид діяльності, а, зосередившись на ньому, ніяк не переключаються на інше заняття. До виконання інструкції приступають тільки після повторного надання інструкції до виконання завдання. Вони схильні до застрявання, безцільного повторення рухів, персевераціям [1].

У логопедії браділалія і тахілалія відносяться до порушень темпо-ритмічної сторони мовлення не судомного характеру. Однак, за відсутності правильної корекції, можуть з часом переходити в запинки судомного характеру – заїкання. Тому не можна ігнорувати і «тягнути» час з корекцією.

Сучасна наука розглядає темп мовлення як багатокомпонентне явище, пов'язане з нейропсихологічними механізмами. Порушення темпу мовлення у дітей є складною багатофакторною проблемою, яка потребує комплексного підходу до діагностики та корекції. Вчасне виявлення і систематична логопедична робота дозволяють значно покращити якість мовлення, комунікативні навички та загальний розвиток дитини.

Література:

1. Барна, Х.В. Теорія та практикум з логопедії : *навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 016"Спеціальна освіта" ОС "Бакалавр.* Ужгород : ЗІППО, 2021. 124 с.

2. Літовченко О. В. Корекція брадилалії та тахілалії у дітей старшого дошкільного віку засобами логоритмічних вправ / О. В. Літовченко., Х. А. Окснер // *Педагогічний альманах. Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія та практика* : матеріали III Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (03 листопада 2023 року). Вип. 3. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2023. С. 179-188.

3. Рібцун Ю. В. Порушення мовлення. *Енциклопедія освіти: довідковоаналітичне вид. Нац. акад. пед. наук України.* К. : Юрінком Інтер, 2021. С. 781-782.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>